

Liite SIVVLK 15.6.2021 § XX

LASTEN JA NUORTEN TURVALLINEN ARKI JA KOKONAISVALTAINEN HYVINVOINTI

Sivistystoimi yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa laatii mahdollisimman nopealla aikataululla suunnitelman siitä, miten syyslukukauden alkaessa saadaan integroitua opetukseen ohjelma, jolla pyritään ratkaisemaan lasten ja nuorten arjessa olevia ongelmia.

Taustana toimenpideoitteelle on pandemia, etäopetus ja näistäkin tilanteista johtuva stressi, joka voi aiheuttaa lisää pahoinvointia lasten ja nuorten keskuudessa. RKP:n valtuustoryhmä toivoo pidempiaikaista kriisityöskentelyä, joka sen lisäksi, että voi auttaa akuuttien ongelmien ratkaisemisessa, myös kasvattaa lasten ja nuorten luottamusta aikuisiin ja viranomaisiin. Tavoitteena myös kasvattaa yhteisöllisyyttä, joka vähentää ongelmakäyttäytymistä sekä yksilö- että ryhmätasolla.

Toimenpideoitteen mukaista ohjelmaa toteutetaan kouluissa tehtävällä yhteisöllisellä ja yksilökohtaisena opiskeluhoiltotyöllä. Opiskeluhoillon kokonaisuutta ja järjestämistä lukuvuonna 2021–22 kuvataan seuraavaksi tarkemmin. Lasten ja nuorten hyvinvointia tukee myös koulujen/oppilaitosten ja nuorisopalvelujen yhteistyö sekä mahdollisuus turvalliseen harrastamiseen. Sipoo on mukana kehittämässä uusia palveluja lasten ja nuorten mielenterveyden tukemiseen. Monet koulutuspalvelujen hankkeet pyrkivät ratkaisemaan koulutyön arjessa havaittuja ongelmia ja kehittämiskohteita, joita ovat mm. pandemian synnyttämä oppimisvaje, oppimisen tuen tarjoaminen oikea-aikaisesti ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, tehostetun opinto-ohjauksen tarve oppivelvollisuuden laajentuessa sekä koulupoissaoljen ehkäisy.

Yhteisöllinen- ja yksilökohtainen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito edistää kaikkien oppilaiden/opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia, koko koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvää vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisölliseen työhön kuuluu myös koulun/oppilaitoksen toimintakyvystä huolehtiminen ongelma- ja kriisitilanteissa.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koulun/oppilaitoksen arjessa. Yhteisölliseen opiskeluhoiltotyöhön osallistuvat kaikki koulussa/oppilaitoksessa työskentelevät. Rehtori vastaa opiskeluhoillon toteuttamisesta. Työn sisältönä on oppilaiden/opiskelijoiden keskinäisen vuorovaikutuksen tukeminen ja tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen sekä opetusryhmien hyvästä ilmapiiristä huolehtiminen. Yhteisöllistä työtä voidaan tarvittaessa kohdentaa tietyille luokka-asteille tai ryhmille, esimerkiksi koulun/opintojen aloittamis- tai päättämisvaiheeseen tai yhteisesti tunnistettuun ongelmaan.

Yksilökohtainen opiskeluhoito on oppilaan/opiskelijan hyvästä oppimisesta, hyvästä psyykkisestä ja fyysisestä terveydestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista, Yksilökohtaiseen työhön sisältyvät oppilaalle/opiskelijalle tarjottavat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, kuraattorin ja psykologin palvelut. Myös huoltajia tuetaan tarvittaessa heidän kasvatustyössään.

Sipoossa koulukuraattorit, -psykologit ja terveydenhoitajat ovat läsnä ja tavoitettavissa kouluilla/oppilaitoksissa, kouluterveydenhoitajien walk in –vastaanottoa jatketaan.

Lukuvuosi 2021–2022 käynnistyy Sipoon opetus-, ohjaus ja oppilashuoltohenkilöstön yhteisellä koulutuspäivällä 9.8.2021. Koulutuspäivän asiantuntijaluennot käsittelevät tunne- ja vuorovaikutustaitoja, kouluyhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia, positiivista pedagogiikkaa, positiivista psykologiaa, oppimisen tukea, kiusaamisen vastaista toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyön kehittämistä. Edellä kuvattujen

asiantuntijaluentojen jälkeen jokainen koulu laatii ja päivittää seuraavat koulu- tai oppilaitoskohtaiset suunnitelmat:

- 1) opiskeluhooltotyön suunnitelma (osana lukuvuosisuunnitelmaa)
Lukuvuoden 2021–22 yhteisöllisen oppilashuoltotyön teema on ”Kaikki mukana – alla är med”.
Suunnitelmassa kuvataan mm. seuraavien työtehtävien toteutus ja aikataulu:

Miten koulussa tunnistetaan syyslukukauden alussa oppimisen tukea ja/tai oppilashuollon tukea tarvitsevat oppilaat/opiskelijat

Millaisia luokkien ryhmäytymistä tukevia toimintatapoja koulu käyttää

Miten oppilaiden/opiskelijoiden tunnetaitoja ja sosiaalisia taitoja vahvistetaan

Miten koulu tukee uusien oppilaiden/opiskelijoiden kouluun kiinnittymistä

Miten varmistetaan oppilaiden/opiskelijoiden ja vanhempien osallisuus oppilashuollossa

Miten oppilaiden/opiskelijoiden vertaistoiminta (tukioppilaat, kummioppilaat, tutor-opiskelijat,

Välkkäri/Rastis- välituntitoiminta) toteutuu

Millaisia hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen liittyviä teemapäiviä ja tapahtumia järjestetään

Miten oppilaille/opiskelijoille suunnatun hyvinvointikyselyn tulokset käsitellään

Miten Kouluterveyskyselyn tulokset käsitellään

- 2) suunnitelmat oppilaiden/opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä (PoL 29§ ja Lukiolaki 40§)
- 3) koulun/oppilaitoksen kriisisuunnitelma

Koulujen/oppilaitosten ja nuorisopalvelujen yhteistyö

Nuorisopalvelut järjestävät uusille 7. luokkalaisille leirit ennen koulun alkua, leirien tavoitteena on tukea nuorten kehitysvaihetta, kaverisuhteita ja yläkouluun siirtymistä. Nuorisopalvelut ovat vahvasti mukana toteuttamassa 7. luokkien ryhmäytymispäiviä syyslukukauden 2021 alussa. Päivien tavoitteena on tukea yhteisöllisyyttä ja luoda hyvää yhteishenkeä uusiin yläkoulussa aloittaviin opetusryhmiin. Muita yhteistyön muotoja ovat nuorisopalvelujen järjestämät tyttöryhmät, joilla tuetaan tyttöjen itsetuntoa sekä omien tunteiden ja vahvuuksien tunnistamista. Nuoriso-ohjaajat osallistuvat myös joustavan perusopetuksen toimintaan yläkouluilla.

Lukuvuonna 2021–22 tiivistetään etsivän nuorisotyön ja toisen asteen yhteistyötä. Etsivät nuorisotyöntekijät osallistuvat välitunneille ja ovat näin nuorille helposti lähestyttävissä.

Turvallinen vapaa-aika ja harrastaminen

Hobari on Sipoon kunnan luoma pysyvä harrastustoiminnan malli. Tarkoituksena on tuottaa maksuttomia harrastuksia koulupäivien yhteyteen. Toiminta on käynnistynyt Sipoossa lähes kaikissa kouluissa. Tarjolla on monipuolisesti erilaista tekemistä koodauksesta ja pelaamisesta tanssiin ja kuvataiteeseen.

Tjejvillan (tyttöjen talo) -toiminnan tarkoituksena on tukea 10–18-vuotiaiden tyttöjen kasvua ja kehitystä turvallisessa ympäristössä. Toimintaan osallistuminen vahvistaa tyttöjen itsetuntoa, osallisuuden

kokemusta ja sosiaalisia taitoja. Toimintaa järjestää Barnavårdsföreningen Sipoon nuorisotoimen tiloissa kerran viikossa.

Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen

Nuorten vastaanotto Nuovo

Sipoon nuorille on vuoden 2020 alusta lähtien tarjottu tukea Nuorten vastaanotolla (NUOVO). Nuovo auttaa nuoria ja heidän vanhempiaan nuoruusiän haasteissa, esimerkiksi mielenterveyteen, ihmissuhteisiin, koulunkäyntiin ja päihteisiin liittyvissä asioissa. Nuovon työntekijät ovat psykiatria sairaanhoitajia. Vastaanottotilat ovat Nikkilässä Ratatuvalla.

Terapiat etulinjaan -hanke

Hankkeessa on koulutettu ja koulutetaan jatkossakin Sipoon oppilashuollon, kouluterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen työntekijöitä käyttämään yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon soveltuvia menetelmiä. Näitä menetelmiä ovat lasten ja nuorten masennusoireistoon suunnattu IPC- menetelmä ja ahdistuneisuusoireiluun suunnattu CoolKids- menetelmä. Tavoitteena on vahvistaa osaamista peruspalveluissa, ja helpottaa näin lasten ja nuorten mahdollisuuksia saada apua.

Zoturi -verkkoauttamisen palvelu nuorille.

Zoturin chat-palvelu on auki arkisin 2 tuntia, ja chat-vastaajina toimivat sosiaalipalvelujen ja nuorisopalvelujen työntekijät. Nuori voi keskustella chatissa esim. omaan mielialaansa liittyvistä huolista, ulkonäköpaineista, kouluun liittyvästä ahdistuksesta tai ihmissuhteista. Sipoon pilotti käynnistyy suunnitelman mukaan elokuussa 2021.

Toimenpideoitteeseen liittyvät avustukset ja hankkeet Sipoon koulutuspalveluissa

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetukseen koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2020–2021. Sipoo on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 320 000 euron avustuksen, joka on tarkoitettu poikkeusolojen aikana (pandemia ja etäopetus) syntyneen oppimisvajeen korjaamiseen ja oppimisedellytysten tukemiseen.

Oikeus oppia-hanke

Tavoitteena on yleisen ja tehostetun tuen toimintamallien kehittäminen ja inklusion tukeminen oppilaan lähikoulussa. Tuen oikea-aikaisuuden ja varhaisen puuttumisen malleja kehitetään moniammatillisessa yhteistyössä oppilashuollon sekä SOTE-henkilöstön kanssa. Tavoitteena on yhtenäinen peruskoulu kaikille oppijoille lähikouluperiaatetta ja inklusiota vahvistaen ja tukien.

Opinto-ohjauksen kehittämishanke

Hankkeessa kehitetään perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheen siirtymiä tukevia oppilaanohjauksen toimintatapoja ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen käytänteitä. Näiden kehittämisen merkitys korostuu nyt kun oppivelvollisuusikä on nostettu 18 vuoteen ja oppivelvollisuus laajentuu toiselle asteelle.

Sitouttavan koulu yhteistyön hanke

Perusopetuksen sitouttavan koulu yhteistyön hankkeen tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä koulupoissaoloja yhteistyössä kotien kanssa, tukea oppilaiden kiinnittymistä kouluun vahvistamalla myönteistä koulukulttuuria ja -hyvinvointia sekä tunnistaa ja auttaa oppilaita, joilla on haasteita säännöllisessä koulunkäynnissä. Kaksivuotisessa hankkeessa (vuosina 2021–2022) kehitetään valtakunnallinen toimintamalli yhdessä kuntien ja koulujen kanssa. Sitouttavan koulu yhteistyön mallin kehittäminen on osa opetus- ja kulttuuriministeriön kiusaamisen vastaisen toimintaohjelman toteutusta.